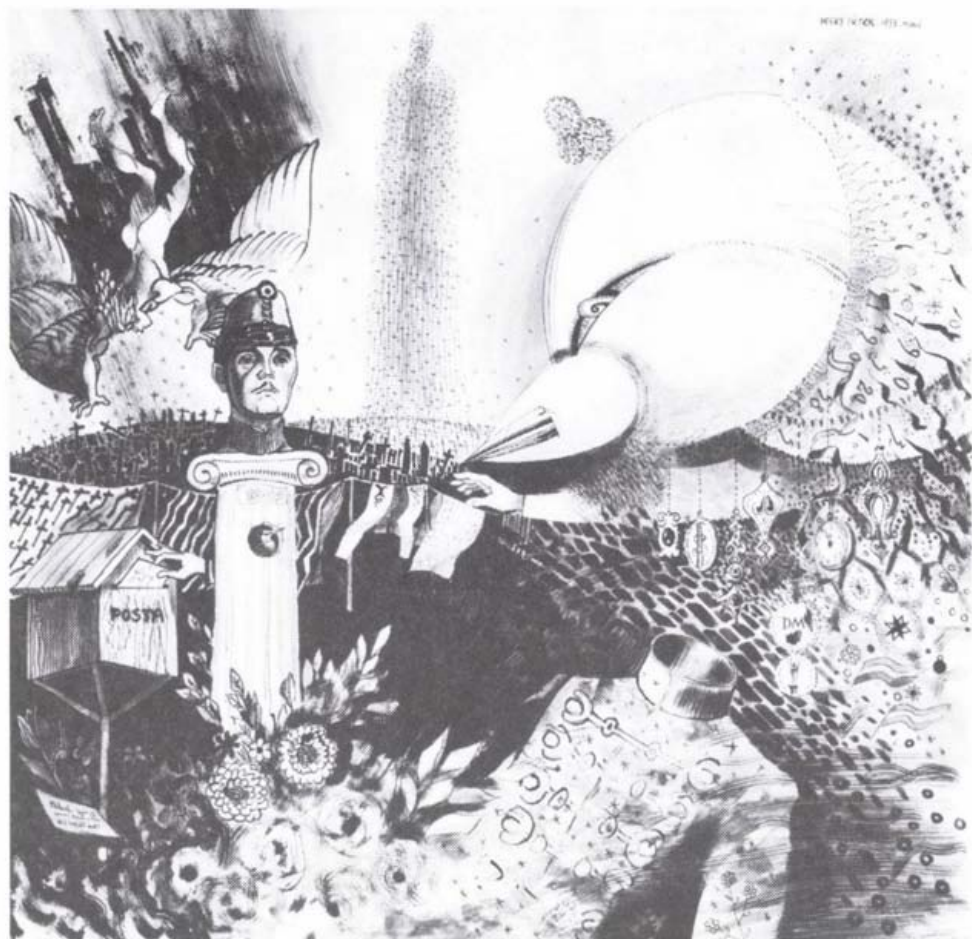

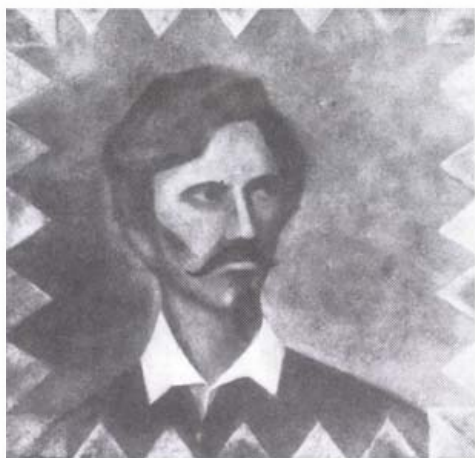
„Itt az idő!”

1848 a képzőművészetben

Ahogy a szép magyar beszéd legtisztábban a határon túli, erdélyi, kárpátaljai magyarság ajkán őrződött meg, úgy maradt a képzőművészet is ezeken a területeken mentes attól az internacionalista szellemtől, amelynek mindegy, hogy a föld mely pontján hozza létre alkotásait, mert gyökértelen: nincs köze szülőhelyének sem múltjához, sem jelenéhez, sem jövőjéhez. Steril és jellegtelen: megfosztja az alkotásokat közösségi tartalmuktól és nemzeti sajátosságaitól egyaránt. A határon túli magyar képzőművészet még emberarcú, még nem

Gondolatok 1848-ról II. (Veres Péter, Beregszász) – Dömötör Mihály felvételei

Petőfi (Gyurkovics Hunor Szabadka)

Öreg honvéd (Jámborné Balog Tünde, Makó)

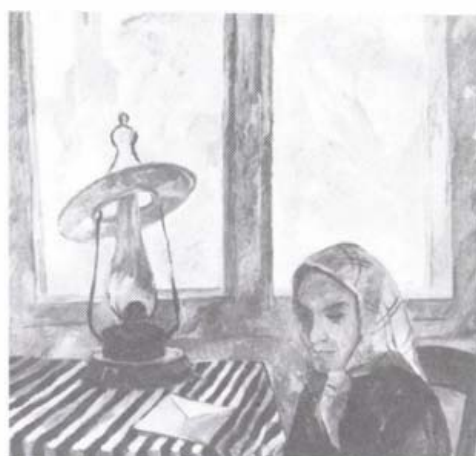
szakadt le éltető gyökereiről, egyformán táplálkozik a kárpát-medencei és az európai hagyományokból, és bár nem zárkózik el a legmodernebb irányzatoktól sem, azokat mindig a maga képére és hasonlatosságára formálja, és nem ugrik be az antiművészet hangzatos jelszavainak. Ha elvont; azért elvont, mert nem beszélhet szabadon; ha rejtőzködik, azért teszi, mert üldözik, s ha kódolja is mondanivalóját, a megértéshez kulcsot a közös múlt, közös műveltség, közös nyelv, közös sors ad.

Az erdélyi és kárpátaljai művészek nem merülnek el a közönség számára érdektelen öncélú játszadozásokban, nem agyalnak ki érthetetlen magánmitológiákat; véresen komolyan veszik azokat a fogalmakat, amelyeket nálunk már hosszú évek óta sokan próbálnak lejáratni; ragaszkodnak magyarságukhoz, és a magyar történelem nagy eseményeire tisztelettel tekintenek.

Az 1991 óta működő, határon túli magyaroknak szervezett Makói Művésztelepen már kétszer történt sikeres kísérlet arra, hogy történelmi témában megszólaltassák a résztvevő művészeket. Először 1996-ban készült egy tematikus sorozat a honfoglalás ezerszázadik évfordulójára, másodsorra 1998 augusztusában *Itt az idő* címmel az 1848–49-es forradalom és

A harangok alászállnak
(Antal Imre, Gyimesfelsőlök)

A hír (Páll Lajos, Korond)

Kossuth Lajos (Vékony Lajos, Szabadka)

szabadságharc emlékére. A művészek mindkét esetben szabadon választhatták meg a számukra legmegfelelőbb technikát, csak a méret volt kötött: a 70x70 centiméteres nagyságot a lehetséges papírméret szabta meg.

A 31 alkotásból álló második sorozatban találunk olajfestményeket, pasztelleket, akvarellt és tollrajzokat, készültek samottplasztikák és egy fadombormű. A művészek a legváltozato-

sabb nézőpontból közelítették meg 1848-at, és a sablonok, közhelyek elkerülésével, sajátos szimbolikát alkalmazva hoztak létre eredeti hangú, többnyire kiérlelt műveket, melyeket áthat a téma iránti alázat. Hogy 1848 hagyománya igen közel áll az alkotókhoz, azt a számok is bizonyítják, a 34 mű 18 művész munkája. *Vékony Lajos* 5, *Antal Imre* 4, *Páll Lajos*, *Plugor Sándor*, *Orth István* és *Micska Zoltán* 3-3, *Gyurkovics Humor* 2, a többiek 1-1 alkotással tisztelegtek 1848 emléke előtt. A sorozat legtöbb darabja méltó reprezentása alkotóik öntörvényű, kiforrott művészetének, így stílusukban, felfogásukban különbözőek, akár egy antológia darabjai, mégis, amikor a telep zárókiállításán egymás mellé kerültek a makói József Attila Múzeum falain, törés nélküli, összefüggő sorozatot alkottak.

Az eredetileg reklámgrafikus *Szűcs László* (Zseliz) plakátja, a Graffiti címdarabja a sorozatnak. Hatása egyszerűségében rejlik, csak az 1848-as évszám van rajta, a második nyolcasba szellemesen beépített háromszínű kokárdával.

Gyurkovics Humor (Szabadka) művei – a Szabadság, szerelem és A költő – Petőfi arcképén és ismert jelképeken keresztül közelítik meg 1848-at. A két festményt a piros-fehér-zöld színvilág és a zászlószegély-motívum fogja egységbe.

Véső Ágoston (Nagybánya) ezúttal elszakadt a rá és Nagybányára annyira jellemző konstruktivitástól; zsánerszerűen és naturalisztikusan ábrázol, puha lágy felületeket fest, és érzelmes hangokat üt meg Szeptember végén című pasztellképén.

Földessy Péter (Munkács) Honvédek című festményén (borítón) megőrizte bizarr ábrázolásmódját, a kompozíció rá mindig jellemző játékos zsúfoltságát. A különleges, általa kikísérletezett technikával készült akvarellen a szabadságharc rohamra induló katonáit látjuk korhű öltözékben, korabeli fegyverekkel, és a festmény minden grotesksége ellenére kifejezi azt a hősiességet és elszántságot, ami százötven éve harcba vitte a magyarságot. Az átlós irányt hangsúlyozó, egy irányba forduló, szinte portrézerű arcok egyértelműen jelzik a lendületet, az előretörést.

Antal Imre (Gyimesfelsőlok) sorozata hallatlan egységben jeleníti meg a 48-as események ívét a márciusi reménytelei lelkesedéstől a világosi fegyverletétel, majd a megtorlás gyásznapjainak tragikumáig. A kezdet és a vég között megjelennek a harc motívumai, és egy sajátosan erdélyi színfolt, a székely Gábor Áronra emlékeztetve az ágyúk mellett a harangok. *Antal Imre* festményei olyan vegyes technikával készültek, amelyben egyesíteni tudja az akvarell könnyedségét, a híg olajfestékkel való lazúrozás áttetsző festőiségét az olajpasztell szálkás rajzosságával, és ez a szinte a szemünk láttára megszülető, hallatlanul friss hatás tökéletes összhangban van a formákkal: ellenfényben kirajzolódó vagy magából a fényből szőtt álomalakjaival, szétszórt ágyúkerekével, harangnyelveivel, a festmények szélein észrevétlenül megbúvó, elvesző majd felbukkanó zászlószegély-motívumaival, a természeti környezetet csak sejtető ívekkel és fényzuhatokkal, és a színek hangulati hatását a messzemenőig kiaknázó, hideg-meleg ellentétre építő színhasználattal és tónuskontrasztokkal. A négy kép címe: Örömhír; A harangok alászállnak; Ütközet; A vég.

Páll Lajos (Korond) – mint mindent – ezt a témát is Korondra és a jelenkorra vetíti, festményei külsőségeikben nem tapadnak szorosan az adott történelmi korhoz, lehetnének világháborús vagy 56-os jelenetek is. A hír zsánerekép, és hétköznapi motívumaival elégikus hangot üt meg, ám ezen túl felidéz egy sor huszadik századi magyar remekművet; anélkül, hogy hasonlítani rájuk. Emlékeztet Csók István: Árvák; Derkovits: Téli ablak; Szőnyi: Zebe-gényi temetés vagy Farkas István: Végzet című festményeire, de még utánuk is tud újat mondani témájáról, a néma fájdalomról és a gyászról. *Páll Lajos* életművében nem elszigetelt jelenség ez a festmény, egész sor ablakos képet festett idáig, és a csíkos abrosz, a lámpa, jégvirágos ablak, sőt a kendős asszony is visszatérő eleme műveinek. Maga az ablak is szimbolikus jelentőségű *Páll Lajos* művészetében; a világgal való kapcsolatot, a kitekintés lehetőségét, a szabadságot jelenti számára.

† *Plugor Sándor* (Sepsiszentgyörgy) három rajzzal szerepel a sorozatban (... *Tűzcsillag I-II-III*). A művésznek nem kellett új motívumokat keresnie, hiszen évtizedek óta foglalkoztatja a ló és lovas, mint egyetemes szimbólum, de saját élet- és halálélményeit is megjeleníti általa. Megdöbbenő erővel szól a pusztulásról az a rajza, amelyiken már minden szétesett, és kusza, reszketeg vonalakból áll össze a néhány felismerhető forma: egy arc, egy kar, egy fej.

Graffiti (Szűcs László, Zseliz)

48 angyala (Sípós László, Felvinc)

Sípós László (Felvinc) 48 angyala című nagy formákból építkező, ugyanakkor finom részletekben gazdag tollrajzán kiegyensúlyozott átlós kompozícióban fog össze egy komoly, kissé idealizált Petőfi-portrét a szabadság angyalának mennyből lecsapó dinamikus alakjával. Mint sok más munkájában, ezen is a rajzzal egyenértékűek a betűk, de itt nemcsak ornamentalsként, nemcsak a tudást szimbolizáló jelként jelennek meg, hanem konkrét és fontos tartalommal rendelkeznek: az angyal szárnytollain és a rajz szegélyén a szabadságharc hőseinek, híres csatáinak, a megtorlás áldozatainak neveit olvassuk, és szállóigévé vált mondatokat.

Veres Péter (Beregszász) vérbeli létére rajzzal – Gondolatok 1848-ról – tiszteleg a szabadságharc hőseinek emléke előtt, akik ha kellett életüket áldozták a haza oltárán. A művész a múlt századi allegorikus rajzok mintájára jelképekből komponálta össze drámai erejű, festői hatású lavírozott tusrajzát, melyen helyet kapott az elesett honvéd emlékműve, a földben foszladozó zsinóros atilla, egy elkallódott harctéri levél, a katonatemetők fakesztjei, és a szabadság mennyből lezuhanó angyala.

... Te csillag.
(Plugor Sándor, Sepsiszentgyörgy)

Vékony Lajos (Szabadka) a népművészet világához nyúlt vissza, és a népi fazekasság eszközeivel állít emléket Kossuth Lajosnak, Kiss Ernőnek, Földvári Sándornak és Szép Ferencnek. A nagyméretű, korongolt, mintázott fejekkel és kellekkel kiegészített, átlátszó mázas, világos színű samottfigurák szerencsésen őrzik azt a naiv hitet és bájt, ami a népi hagyományban a szabadságharcot, és annak hőseit övezi.

Az 1998-ban Makón készült 48-as alkotások méltó folytatásai a korábbi millenniumi sorozatnak, és szervesen illeszkednek is hozzá. Terveink szerint a művésztelép résztvevői idén a magyar államalapításra, jövőre a kereszténység nagy évfordulójára emlékeznek majd műveikkel, hogy a négy sorozatból kikerekedjék egy – a magyar történelem és kereszténység ezer évét felidéző – monumentális tabló.

Jánborné Balog Tünde

„Nem a valóságot, hanem az igazat kell nyújtani”

Bodó Levente szentegyházai festő- és szobrászművésszel beszélget

Mirk László

„Kénytelen emberség / málháját hordod. / Nem hivalkodva / sem szégyenkezve, / csak néha térdben / megereszkedve. / Meg nem átkozva, / meg nem áldva, / csak kifulladás / olykor s zihálva / csak ahogy élők / elbírák görbedt / vállal az eget, / holtak a földet.”

Mondd, miért éppen ezt a Majtényi Erik-verset írtad a Boglárlellén 1990 szeptemberében nyílt grafikai kiállításod meghívójára?

Mindenekelőtt azért, mert ez az idejekorán elhunyt jeles romániai magyar író, műfordító kedvenc költőim egyike. Másrészt azért, mert szellemi/lelki rokonságot érzek számos versének, így ennek is a mondanivalójával, mély igazságtartalmával. És mert úgy vélem, hogy rajtam kívül valamennyi erdélyi, és úgy általában a kisebbségi sorban élő társaim is magukra ismerhetnek benne: íme ezek vagyunk, eképpen élünk, s ha olykor görbedt háttal is, de akkor is az eget s földet tartva, és egy jó adagnyi „keserű daccal, a sorsnak szembeszegülve” is, ahogyan azt a székely költőtárs, *Tompa László* vallja a *Lófiüröztés* című gyönyörű versében, mert és az ő hangját/szavát is kihallom a Majtényi-sorokból.

Hát ennyire az irodalom búvőkörében élsz?

Igen bizony, és a zenéjében szintúgy. Hidd el, hogy már azért is a sors – hogy úgy mondjam – kegyeltjének érezhetem magam, mert az iskolai és az egyetemi évek alatt a zene világában, a zenészkollegák meghitt társaságában élve, a zene lételemmé vált számomra. És még valamit köszönhetek a sorsnak: azt csinálhatom – kezdve öntudatra ébredésem pillanatától –, amit akartam: rajzolok, festek, mintázok. És ott, hol mindig is élni s dolgozni szerettem: a *szülőföldemen* – ahol most is beszélgetünk –, a már jó negyedszázada várossá avanzsált udvarhelyszéki *Szentegyházán*.

Itt született 50 évvel ezelőtt, azaz 1949. január 20-án Bodó Levente.

Itt járt általános iskolába. De édesapja, a rendkívül művelt, olvasott, költői vénával is megáldott Bodó Gáspár hamar észreveszi, hogy Levente fia rajzkészsége jobb az átlagosnál, ezért mindent elkövet, hogy gyermeke mielőbb „rendes” iskolába jusson. Így az általános iskola befejező két osztályát már Marosvásárhelyen, az ottani művészeti iskolában végzi el. Ennek befejeztével komoly, azaz szigorú felvételi vizsga után jut be az ugyancsak Marosvásárhelyen már évtizedek óta, számtalan, ma már európai rangú művésznek számító festőt, szobrászt elindító zene- és képzőművészeti szakközépiskolába. A tananyag elsajátítása mellett Izsák Márton, Hunyadi László szobrászművészek, valamint Piskolti Gábor, Datu Viktor, Nagy Pál, Barabás István és más kiváló festő- és grafikusművész irányításával behatóbban megismerkedett a képzőművészet alapjaival. Különösen a szobrászat érdekelte..

Mesélj a kolozsvári egyetemi évekről.

Kolozsvárra egy kis kerülővel jutottam. Érettségi után ugyanis a bukaresti képzőművészeti akadémiára jelentkeztem, de nem vettek fel. Valóban nem feleltem meg, semmi más oka nem volt a sikertelen felvételinek. Hogy a katonaságtól megmeneküljek egy időre, jelentkeztem a marosvásárhelyi műépítészeti technikumba, aminek akkoriban már jó neve volt. Ide könnyen bejutottam, és becsülettel kijártam egy évet. Nem telt haszontalanul az ott töltött idő, kiváló előtanulmány volt a szobrászathoz. Vonzódásom az építészethez azóta is lankadatlan. Aztán 1969-ben sikeresen felvételiztem a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Akadémiára. Tízet vettek fel, és csodák csodájára abban az évben a bejutottak aránya nemzetiségi összetétel tekintetében a magyarok felé mozdult el, hat magyar és négy román került az egyetemre! Csodálatos világban éltünk/forogtunk, ahol Kós András, az író, szerkesztő, építész, grafikus s egyben nemzetiségi politikus Kós Károly fia volt a katedravezető; ahol a kiváló szobrász, Vetró Artúr volt a tanárom, aki egyben nagyszerű művészeti író is volt. Különben én Vetró-tanítvány vagyok, másodévtől az ő vezetésével dolgoztam. Nézeteivel, tanítási mód-

szereivel a legmeszebbmenően egyetértettem: korrigált a szobron, de ugyanakkor tág teret engedett a diáknak az önkifejezésre, a kísérletezésre.

Mikor végeztél?

1973-ban. Akkoriban még úgy volt, hogy kihelyezést kaptunk, választhattunk a be nem töltött rajztanári állások közül. Mivelhogy én csaknem jeles általánossal végeztem, rengeteg jó állás közül választhattam. Csak amire még ma is emlékszem: a szatmárnémeti magyar tan nyelvű iskola, vagy a nagyszebeni zene- és képzőművészeti középiskola. Ezek helyett Vlahicát választottam, mai nevén Szentegyházát, amelyről az elosztó bizottság tagjai soha nem is hallottak.

A sajtóban is megjelent egyik kiállítási megnyitőbeszédben olvasom, hogy Bodó Levente választásával ún. „szórványművésszé” lett. Vonzotta a székelyföldi emberek világa, a szülői ház, a Hargita csodálatos, jól ismert tájai.

Ennyi! És semmi világmegváltó szándék! Hogy én majd megmutatom, itthon is lehetek valaki! Hidd el, szó sem volt ilyesmiről! Egyszerűen itthon akartam élni, épp annyira, mint mondjuk az a kollégám, aki csakis metropoliszban, Bukarestben vagy Kolozsváron tudta csak elképzelni az életét, ahol a művészársaságok egymást érik, a számtalan galéria épp az ő jöttüket várja. Nem, én itthon akartam élni/dolgozni, s magam után valami szépet, hasznosat hagyni. Volt úgy természetesen, hogy én tettem lépéseket a hozzám hasonló gondolkozású, ízlésű művészársak – csoportok felé, máskor azok kerestek meg, s találtak rám itt Szentegyházán.

Tehát rajztanár lettél itthon, egykori iskoládban. Hogyan sikerült egyeztetned a rajzoktatást az alkotással?

Erről az a véleményem, hogy igazán jól csinálni egyszerre egyiket sem lehet! Ez a „Nem lehet!” bármennyire is a Makkai Sándor-féle tagadás határozottságával hangzik, mégsem vele egyetértő, hanem a Reményikével, aki válaszcikkének – bizonyára ismered ezt az igen hevesse vált sajtódisputát – ezt a címet adta: „Nem lehet, de kell!” Én ezt az utóbbit bizonyítom minden tettemmel. Mert szeretek tanítani is, de ugyanakkor szeretek rajzolni is, szobrászkodni is. Vállaltam azt, amit Szász Endre mondott valamikor – aki ugye itt született nem messze, az alig 25 km-re fekvő Csíkszeredában -, hogy *aki nem akar próféta lenni a saját szakmájában, az menjen el rajztanárnak*. Én éppen 26 éve mentem el rajztanárnak, és nem bántam meg! Igaz, hogy rengeteg időmet lekötö a tanítás, tisztába vagyok azzal is, hogy a pedagógusi munkakör teljes embert követel, no meg emellett nincs szívem nemet mondani az alkalom adtán adódó hivatali vagy közösségi feladatoknak, elvárásoknak, szívességtevéseknek. De a hét vége és az iskolai szünidők az enyémekek, ez pedig a megálmodott művésztervek kivitelezésének az ideje. Az is igaz, hogy szinte mindig az idő szorításában élek „fenyegettségben”, de már ezt is megszoktam. Számoltam azzal is, hogy idevalósként kívül is és belül is együtt kell élnem az itt élőkkel. Hazakerülésem után egyik első munkám is közösségnek szánt alkotás, a művelődési ház freskója, egy fonójelenetet ábrázoló graffito.

Egyszóval, feltaláltad magad, vagy ahogy a költő mondaná: „otthon a hazában” jól érzed magad. Nem hiányoztak a már említett ragyogó tehetségsű csoporttársaid, barátaid, vitáitok, vagy a távolra kerülő szellemi központok pezsgő élete, alkotókörvei?

Szerencsém volt, mert akkoriban a '70-es évek kezdetén vált Csíkszereda igen rangos művészközponttá: élt még akkor a Mester, szögödi Nagy Imre bácsi, az európai nagyságú festő. Körülötte az én korosztályomnál 10-15 évvel idősebb nagyon tehetséges művésznemzedék, Márton Árpád, Gaál András, Sövény Elek és a mi nemzedékünk, a húsz-harmincévesek csapata, melynek száma elérte a 25-30 főt, festők, kerámikusok, grafikusok, szobrászok, textilesek. Óriási szám. Igaz az is, hogy nem mind egy helyen, Szeredában éltünk, de ott és tőle nem messzire, a környékbeli falvakban, kisvárosokban. Kik voltak? Márkos András, Mérey András, Ferenc Ernő, Bogáti Kispál Lajos, Antal Imre, Spaciu Mirecen, Dóczi András, Szabó Béla, László M. Szuzsa, hogy csak néhányat említsek, hisz hosszú lenne a sor. Belőlünk állt az ország sorrendben immár a negyedik Ifjúsági Alkotóköre.

Már jó ideje kivoáncozik belőlem a kérdés, az 1989-es romániai fordulat eredményezett-e változást életedben, munkásságodban?

Igen, mégpedig számottevőt. A legfontosabbat mondom: valósággal sorjáltak a megrendelések, amelyek azelőtt bizony nem voltak. Magyarán, igazából csak 1990. után lett igény a szoborra. Természetesen a köztéri szoborról beszélek. Mert nézd, van egy kimutatásom az eddigi munkáimról, köztériekről, szobrokról, emlékművekről, s ezen szerepel *Kovács Dénes* festőművész síremlékén a *bronzplakett-portré* 1981-ből, *Ferencz S. Imre építész bronzportréja* a csikpálfalvi síremléken, és a lövetei háborús emlékmű 1980-ból, amiért meggyűlt a bajom a szekuritátéval. Ennyi volt '90 előtt.

Amikor már grafikusként jó neved volt, hogyan kerültél mint szobrász újra a figyelem középpontjába, hisz azt mondtad, hogy egyre-másra kaptad a megrendeléseket?

Nem felejtették el, hogy szobrász is vagyok, csakis ezt tudom rá válaszolni. Különböző kispasztikával is jelen voltam minden kiállításon. No meg, az is jelenthetett valamit, hogy Hargita megyében épp úgy, mint szerte az országban soknak van Bodó rajza, festménye, vagy az úgynevezett „áttört dombormű”-ve, amit magam kísérleteztem ki, és így a nevem felkerülhetett a szobrászok listájára.

Erről a dombormű-típusról beszélj, hiszen ilyen a helybéli templom udvarán felállított hősi emlékmű, de hasonló a zetelaki és a máréfalvi háborús emlékmű is.

Valamennyinek az „őse” a *Genezis* című kispasztikám, amit egyszer állítottunk ki, és egy bukaresti műgyűjtő nyomban rá is csapott. ez egy bársony alapra síkban felfogott bronzmunka volt, képszerűen föltéve, bekeretézve. Lyuka, ún. áttört forma volt, nagyszerűen mutatott. ezt az eljárást honosítottam meg a domborműveken is: nincs alapja a domborműnek, a helybéli hősi emlékművön a köré fogtuk rá a jelképes alakot. A zetelaki emlékmű egy zuhanó madarat ábrázol, szintén egy áttört dombormű.

1992 és 1998 között Baróton felavatták Baróti Szabó Dávid majd később Gaál Mózes mellszobrát, Szentegyházán Gábor Áron, a mezőszégyi Vicén II. Rákóczi Ferenc, Székelyudvarhelyen a műzemalapító-tanár Haáz Rezső, Csíkszeredában Márton Áron, Székelyudvarhelyen Báró Eötvös József és tavalgy Csík-somlyón Domokos Pál Péter egész alakos szobrát. Mondd, hogyan fogsz neki a szobor megmintázásához?

A megrendelés után beleásom magam az illető személyiség múltjába, tanulmányozom műveit, vagy a róla szóló munkákat, tanulmányokat olvasok, fényképeit alaposan szemügyre veszem. A Domokos Pál Péter szobor elkészítésének ebben a szakaszában világossá vált számomra az, hogy különleges, érdekes belső világot kell az arcban kifejezennem, hiszen egy derűs, már-már mosolygós tudós típusnak tűnt fel előttem a személyes emlékezősek, ismertetőik, fényképek stb. alapján, de vigyáznom kellett arra is, hogy mindamelllett a határozottsága is kitűnjön, az erkölcsi tartás, a sziklaszilárd, meg nem alkuvo jellem! És mindezt egy furcsa félmosolyon át ábrázolni, nahát ez volt igen különleges feladat! Nézd, a különlegességeket úgy kell a szobrászoknak megragadnia, hogy azokat valamilyen módon *belülről* kell ábrázolnia. Jóval kevesebb a kifejezőeszköze, mint mondjuk a festőnek, ahol színekkel, dörzsöléssel, színes játékokkal mindezt meg lehet oldani. Visszatérek a Domokos Pál Péter-szoborhoz. A fejfel rengeteg probléma adódott, lévén, hogy nagy szobor, 260 cm magas, másfélszeres életnagyság. Felmegyek, mintázom a fejet, felülről tökéletesen jó a száj, még akkor is ha mosolyra húzódik, lentről azonban csak egy hasított vonal. Amint József Attila írta, sokszor nem valóságot, hanem az igazat kell nyújtani. Vagyis azt kell sugallja az arc, a tekintet, hogy egy magasságban nézed a szobrot. Egy magasságban vagy vele. Nagyon sok plasztikai játék van egy ilyen munkán. Itt van mindjárt egy másik meg nem kerülhető kérdés, a szemüveg. Domokos Pál Péter bácsi vastag keretes szemüveget viselt, ezt mindenki tudja. Én úgy döntöttem, hogy a szemüveget elhagyom, de mégis azt a látszatot keltem, mintha ott lenne. A szemét úgy mintáztam, mintha szemüveget át látszana a két szem. Ilyen esetben gyakor, hogy a kívülálló személy a szemüveget viselő szemét nagyobbban, és kinnebb állónak látja. ezt én úgy adtam vissza, hogy jól látszódjék az, ami szemüvegen át is látszik, de éppen nem hord szemüveget, ám mégis azt sugallja, azt az arcot adja vissza, ami a szemüveg mögött van. Hát ez bizony nagyon nehéz dolog volt. Az arc másik érdekessége – a mosoly. Többször megfordult nálam Jáki Teodóz győri bencés atya, aki jó barátja volt Péter bácsinak, és ő nyomatékosan figyelmeztetett: a mosolyra vigyázzak, mert az nem lehet csak akármilyen mosoly, mert könnyen átválthat infantilisá, hanem jeleznie kell a jóságot, a finom egyúttérzést, a derűt, ami az egész lényéből áradt. Haáz Sándor barátom, zenetanár, a szent-

egyházai Gyermekfilharmónia vezetője pedig arra hívta fel a figyelmemet, hogy a világon rengeteg haragos szobor van, ezek rendszerint kihúzzák magukat, katonásak, morcosak. Ideje lenne egy derűsebb szoborral megajándékozni az embereket. Én megpróbáltam, az az érzésem sikerült. Fantasztikus művészi megpróbáltatások elé állított már a méreténél fogva is, másrészt én soha nem találkoztam vele, csak képről, elbeszélések után tudtam meg róla a számomra is igen fontos információkat. Két lánya képeket hozott a családi albumból, kinagyítottam azokat, és mindent megjegyeztem magamnak egyéniségéről, nagyszerű emberségéről, a tudósról. A szobor leleplezése után, s máig szóló érvénnyel a legnagyobb elismerést a lányaitól kaptam, akik azt mondták: „*Nahát, ez az édesapánk!*” És nekem ennél nagyobb elismerés nem is kellett. Azóta nyugodt vagyok. Mert ha valaki, akkor a lányai ismerték Domokos Pál Pétert!

Közelebbi terveid?

Már bizony küszöbönállók, mert mindjárt kettő van belőle, és néhány hónap múlva felállításukra is sor kerül, ha az Isten is úgy akarja. Csíkszeredában még ebben a tanévben a gimnázium előtt, nem messzire Márton Áron szobrától felállítják az iskolaépítető Majláth Gusztáv Károly püspök szobrát, amelyen jelenleg is dolgozom. Azt követően a Pedagógusok Háza névadójának, Apáczai Csere Jánosnak mellszobra kerül felállításra. Egyelőre ennyi. A többi majd ezután, ha lesz megrendelő, és nekem lesz erőm, ihletem, de nagyon bízom abban, hogy igen!

Befejezésül hadd írjam le mindazok nevében, akik ismerjük, értékeljük nagyszerű munkásságát, hogy – miként az egyik műtész írta róla – „Bodó Levente olyan művész, akinek a székely faluból is Ikarosz és Saint-Exupery jelenti az emberi szabadság, az emberi gondolat szárnyalását.”

Bodó Levente: Bárá Eötvös József (Székelyudvarhely, 1998)